

Родніе слова

штомесячны навуковы і метадычны часопіс

11/2024

(443)

лістапад

ISSN 0234-1360

Да 95-годдзя Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа

- панарама актуальных даследаванняў

Каласавіны: да 65-годдзя Дзяржаўнага літаратурна- мемарыяльнага музея Якуба Коласа

- гісторыя і сучаснасць
- новае прачытанне класічнай спадчыны
- галерэя сяброўскіх шаржаў на Якуба Коласа

ДА 95-ГОДДЗЯ ІНСТЫТУТА МОВАЗНАЎСТВА ІМЯ ЯКУБА КОЛАСА

Капылоў Ігар. Клопат аб развіцці нацыянальнай мовы – прыярытэт акадэмічнай лінгвістыкі: 3 нагоды 95-годдзя Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа	3
Русак Валянціна. Граматычныя нормы сучаснай беларускай літаратурнай мовы: практычны аспект.	6
Мандзік Вераніка. Арфаэпічная сістэма беларускай літаратурнай мовы: гісторыя і сучаснасць	9
Кандраценя Ірына. Інтэнсіўныя значэнні прыставак у марфемнай структуры эматыўных дзеясловаў.	12
Глушыцкі Леў. Слоўнік Уладзіміра Даля як крыніца “Расійска-крыўскага (беларускага) слоўніка” Вацлава Ластоўскага	15
Мароз Валянціна. Назвы гарадоў “дальніх і бліжніх” у тэкстах старажытнага пісьменства.	18
Аліферчык Таццяна. Народная этымалогія і фальклорная рэматывацыя ў тапанімічных тэкстах	22
Курцова Вераніка. Зводны слоўнік беларускіх народных гаворак – адметны навуковы праект у гісторыі нацыянальнай лексікаграфіі	26
Буйко Цімур. Да этымалогіі беларускіх дыялектных <i>кань, кянь</i>	29
Мартысюк Вячаслаў. Рукпісная мовазнаўчая беларусіка ў архівах Санкт-Пецярбурга і Масквы.	31
“Вы паслухайце родную мову: жаўруковаю песняй звініць...” [Вынікі конкурсу]	34

КАЛАСАВІНЫ: ДА 65-ГОДДЗЯ ДЗЯРЖАЎНАГА ЛІТАРАТУРНА-МЕМАРЫЯЛЬНАГА МУЗЕЯ ЯКУБА КОЛАСА

Міцкевіч Васіліна, Наважылава Вольга. Дзяржаўны літаратурна-мемарыяльны музей Якуба Коласа: гісторыя і сучаснасць.	36
Міцкевіч Васіліна. Калі супрацоўніцтва прыносіць плён: Пра невядомую графічную выяву Якуба Коласа.	41
Жасткова Алена. Касмічная выстаўка ў коласаўскім музеі	42
Шкор Лідзія. Развіццё ўяўленняў пра <i>Homo culturalis</i> (Чалавека культуры) сродкамі музейнай педагогікі	44
Пятроўская Таццяна. “Другое чытанне для дзяцей беларусаў” Якуба Коласа як паказчык педагогічных тэндэнцый пачатку ХХ ст.	47
Шапран Сяргей. Якуб Колас у профіль і анфас [У анталогію беларускага шаржу]	49

ЛІТАРАТУРА І ЧАС

Ганчарова-Цынкевіч Таццяна. Міхась Лынькоў – дзеціам	54
Доўнар Аляксандра. “...Пішыце так, як б’юцца нашы воіны...”: Ліст Веры Харужай да Міхася Лынькова	57
Трус Мікола. Архіўныя зборы Максіма Лужаніна	59
Кляноўская Ганна. Творчы дыялог: Ліст Максіма Лужаніна да Язэпа Семяжона	63
Дарашчонок Пётр. Заснавальнік беларускай школы журналістыкі: Да 125-годдзя з дня нараджэння Марка Зярыцкага	66

МЕТОДЫКА І ВОПЫТ

Есіс Яўген. Аповесць “У палескай глушы” (з трылогіі “На ростанях”) Якуба Коласа. Адбітак народнага календара ў творы: Урок беларускай літаратуры (Х клас)	69
Лойша Таццяна. Марскі бой па творчасці Міхася Лынькова: V клас	71
Бязручка Леанід. Міхась Лынькоў – 125: жыццёвы шлях і творчасць: Інтэлектуальная гульня (X–XI класы)	73
Памазенка Таццяна. Сцежкамі народных свят: Дзяды: Гістарычная даведка	75
“Святых дзяды, просім вас, хадзіце да нас...”: Сцэнарый фальклорнага свята	77

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ І СУСВЕТНАЯ КУЛЬТУРА

Усава Надзея. Страты і вяртанне: лёс мастацкіх каштоўнасцей Дзяржаўнай карціннай галерэі: Новая выстаўка ў Нацыянальным мастацкім музеі Рэспублікі Беларусь	83
Коўрык Аксана. Беларуская маляванка: паходжанне, характар і статус з’явы	87
Сакалова Вольга. Служэнне навуцы: Да юбілею Аляксандра Смоліка	92
Луань Ін. Кітайскія народныя абрады і песні свята Цынмін	94

Праект “100 партрэтаў Васіля Быкава: Да стагоддзя народнага пісьменніка” [Май Данцыг, Уладзімір Тоўсцік] (91).
Каляндар памятных датаў і юбілейных дзён на 2024 год. Снежань (90).

У адпаведнасці з заканадаўствам аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць прыведзеных у артыкуле фактаў і звестак. Рэдакцыя пакідае за сабой права друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Пры перадруку спасылка на “Роднае слова” абавязковая.

Дасылаючы матэрыялы для публікацыі ў нашым часопісе, аўтары тым самым перадаюць выдаўцу невыключныя маёмасныя правы на ўзнаўленне, распаўсюджванне, паведамленне для ўсеагульнага ведама і іншыя магчымыя спосабы выкарыстання твора без абмежавання тэрыторыі распаўсюджвання (у тым ліку ў электроннай копіі часопіса), а таксама даюць згоду на апрацоўку персанальных звестак.

Патрабаванні да афармлення матэрыялаў і ўмовы прыняцця матэрыялаў для аспірантаў гл. на сайце часопіса rod-slova.by.

Калі не пазначана іншае, то ілюстрацыйны матэрыял (фотаздымкі, графікі, табліцы, рэпрадукцыі) пададзены аўтарам / аўтарамі артыкула.

Паводле падатковага заканадаўства выдавецтва пры налічэнні ганарару падае звесткі пра даходы аўтараў незалежна ад факта атрымання грашовых сродкаў на рукі. Для таго каб ганарар не налічаўся, аўтар можа адмовіцца ад яго, прыклаўшы да матэрыяла, які дасылаецца ў рэдакцыю, заяву.

Спампаваць заяву можна на сайце часопіса.